

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
спеціальної освіти
протокол № 2 від 30 серпня 2022 р.
завідувачка кафедри

 (Наталія КАБЕЛЬНИКОВА)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ВК 16 ГІГІЄНА ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Освітня програма «Олігофренопедагогіка», «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Галузь знань 01 педагогічні науки

Івано-Франківськ, 2022

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Гігієна дітей та підлітків в системі корекційної освіти
Викладач (і)	Яковлева С.Д.
Посилання на сайт	
Контактний тел.	(050) 3961470,
E-mail викладача	cdyakovleva@ gmail.com;
Графік консультацій	

1. Анотація курсу

Програма вивчення навчальної вибіркової дисципліни ВК 16 «Гігієна дітей та підлітків в системі корекційної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 016 Олігофренопедагогіка, Логопедія, предметом вивчення якої є надання студентам знань про основи гігієни, профілактики захворювань в дітей та підлітків.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу Гігієна дітей та підлітків опирається на знання та вміння, отримані студентами під час вивчення анатомії та фізіології дітей та підлітків, основ медичних знань, спец.методик шкільних дисциплін.

Мета навчальної дисципліни:

«Гігієна дітей та підлітків в системі корекційної освіти» є надати студентам знання про основні елементи здорового способу життя, поняття «валеології», сучасні підходи, методи вивчення та оцінки стану здоров'я дітей та підлітків, гігієнічні принципи виховання та навчання дітей та підлітків, адаптацію дітей до навчального процесу, гігієну харчування дітей та підлітків, розуміння та необхідність охорони здоров'я дітей та підлітків, елементів їх гігієни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчити основні елементи впливу соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини;
- вміти демонструвати базові навички роботи з персональним комп'ютером, пошуку медичної інформації з використанням інформаційних технологій;
- інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини;
- пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функції організму;
- пояснювати принципи формалізації та алгоритмізації медичних задач, принципи моделювання у біології та медицині;
- робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів;
- інтерпретувати основні закони гігієнічної науки та загальні закономірності зв'язку здоров'я з факторами і умовами середовища життєдіяльності;
- застосовувати методи визначення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- планувати заходи по дотриманню здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх в практику охорони здоров'я;
- планувати організаційні і змістові заходи щодо запобіжного та поточного санітарного нагляду в гігієні дітей та підлітків;
- практикувати сучасні принципи організації охорони здоров'я дітей та підлітків;

- нормувати основні види діяльності дитини в різні вікові періоди; обґрунтувати проведення профілактичних заходів у відповідності з основами чинного законодавства України;
- організовувати моніторинг стану здоров'я дітей різного віку;
- планувати заходи щодо формування здорового способу життя дитини;
- проводити державний запобіжний і поточний санітарний нагляд за умовами життєдіяльності дітей та підлітків;
- проводити комплексну оцінку стану здоров'я на основі інтегральних показників;
- складати плани профілактичних заходів і організувати їх виконання;
- визначати фізичний та нервово-психічний розвиток дітей різних вікових груп та використовувати принципи раціонального вигодовування та харчування здорових дітей різного віку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними **компетентностями**:

2. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційної освітньої, навчально-реабілітаційної), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК -2. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку освітньої галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та ведення здорового способу життя.

ЗК -3. Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу та синтезу, самоконтролю, самоаналізу, оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт.

ЗК -5. Здатність до міжособистісної взаємодії, до колективних дій, до ділового спілкування з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань для забезпечення успішної взаємодії в галузі спеціальної освіти.

ЗК -7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

ФК-11. Здатність до оволодіння знаннями про особливості психофізіологічного та фізичного розвитку дітей різних вікових груп, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності, формування в них навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

ФК-12. Здатність до організації і керівництва ігровою, навчальною, трудовою, художньо-мовленнєвою діяльністю дітей дошкільного та шкільного віку з порушеннями розумового розвитку.

ФК -14. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми з порушеннями різних нозологічних форм, їх батьками та колегами.

ФК - 16. Здатність до застосування медико-біологічних знань та вмінь з метою оцінки структури порушення різних нозологій, оцінки клініко-фізіологічних особливостей, можливостей дітей з ООП та прогнозу їх розвитку.

ФК -17. Здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, зміст, форми, засоби корекційного навчання, виховання та реабілітації. Здійснювати корекційно-освітній процес з урахуванням вікових, психофізіологічних та індивідуальних особливостей дітей з ОПП в спеціальній та інклюзивній освіті.

В результаті навчання показати **програмні результати**:

ПРН 4. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.), працює над підвищенням своєї професійної компетентності; приймає рішення на основі суспільно- ціннісних орієнтирів.

ПРН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації щодо дітей з ООП.

ПРН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності в процесі психолого-педагогічного супроводу дітей в спеціальній та інклюзивній освіті.

ПРН 9. Володіє методикою проведення наукових неврологічних, нейропсихологічних, педагогічних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та застосовує їх в практичній діяльності спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН 11. Здатний ефективно застосовувати методику логопедичної роботи відповідно до етіології, патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.

3. Програма курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
4/120	24	16	80

4. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
4	7	Спеціальна освіта	4	Вибірковий

5. **Технічне й програмне забезпечення/обладнання:** лекційний матеріал, підручник з курсу, методична розробка, тести, ситуаційні задачі, інформація з інтернету.

6. **Політика курсу.** Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 75 % відвідування занять як лекційних, так і семінарських. Пропуск понад 25 % занять без поважної причини буде оцінено як FX. Високо цінується академічна доброчесність.

7. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Організаційні принципи гігієни здоров'я дітей та підлітків з порушеннями психофізичного розвитку					

<p>Тиждень _ дата, академічних годин</p>	<p>Тема 1. Сучасні підходи до організації здоров'я дітей та підлітків 1.Предмет і завдання гігієни дітей та підлітків. 2.Фізичний розвиток дітей та підлітків. Практична робота №1 Тема 1. Методи організації моніторингу стану здоров'я різних категорій дитячих колективів. Оцінка стану здоров'я дитячого контингенту навчальних закладів.</p>	<p>Лекція 1</p> <p>Практична робота №1</p>	<p>3,9,10,11,12,18</p>	<p>(Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти).</p>	
	<p>Лекція 2-3. Гігієнічні принципи навчання та виховання дітей та підлітків (4 год) 1.Основні закономірності росту і розвитку дітей, їх гігієнічне значення 2. Основні визначення і принципи оцінки стану здоров'я дітей. Практична робота №2. Тема 2. Методика комплексного санітарно-гігієнічного обстеження дитячих та підліткових закладів освіти. Дитячий дошкільний заклад. (Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти).</p>	<p>Лекція 2-3</p> <p>Практична робота №2</p>	<p>5,6,9,11</p>	<p>Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти</p>	
<p>Тиждень _</p>	<p>Лекція 4. Гігієнічні принципи</p>	<p>Лекція 4</p>	<p>3,9,11,12</p>	<p>Методичні</p>	

<p>дата, академічних годин</p>	<p>розвитку дітей. Адаптація до навчального процесу 1. Фактори, які впливають на стан здоров'я дітей. 2. Фізіологічні основи діяльності дітей. 3. Гігієна навчальної діяльності дітей. Режим дня. Практична робота №3. Тема 3. Методика гігієнічної оцінки режиму дня дітей різного віку. (Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти).</p>	<p>Практична робота №3</p>		<p>рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти</p>	
	<p>Лекція 5-6. Значення гігієнічного виховання у формуванні здорового образу життя (4 год) 1. Гігієнічні підходи до формування здоров'я та здорового способу життя. 2. Значення гігієнічного виховання у формуванні здорового образу життя дітей. 3. Етапи навчання та формування стійких навичок здорового образу життя. Практична робота № 4. Тема 4. Методика гігієнічної оцінки організації навчально-виховного процесу в освітянських закладах. Методика визначення функціональної готовності дитини до навчання в школі. (Методичні рекомендації до</p>	<p>Лекція 5-6 Практична робота № 4</p>	<p>3,9,10,11,12,18</p>	<p>Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти</p>	

	практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти).				
Модуль 2. Організація гігієнічних умов здоров'я дітей та підлітків з порушеннями психофізичного розвитку					
Тиждень ... дата, академічних годин	<p>Лекція 7. Гігієна харчування дітей та підлітків.</p> <p>1. Особливості обміну речовин та енергії зростаючого організму.</p> <p>Фізіологічні норми харчування дітей.</p> <p>2. Гігієнічні принципи режиму та організації харчування в дитячих колективах</p> <p>Практична робота №6 Тема 6. Методика гігієнічної оцінки організації харчування у дитячих і підліткових закладах.</p>	Лекція 7	9,11,13,22-28	Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти	
	<p>Лекція 8-9. Гігієнічні умови планування та експлуатації закладів для дітей та підлітків (4 год)</p> <p>1. Основи проектування, забудови, реконструкції та експлуатації дитячих закладів.</p> <p>2. Гігієнічні принципи планування навчальних закладів різного типу.</p> <p>3. Гігієнічні вимоги до стану повітря, освітлення та водопостачання дитячих та підліткових закладів.</p> <p>Практична робота №5 Тема 5. Санітарно-гігієнічне</p>	Лекція 8-9	1,2,4,9,11,14-17,19-21	Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти	
		Практична робота №6			
		Практична робота №5			

	<p>обстеження дитячих та підліткових закладів освіти (Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти).</p>				
	<p>Лекція 10. Гігієнічна оцінка шкільних підручників та дитячих книг. Основні нормативні документи які регламентують гігієнічні вимоги до шкільних підручників, посібників, книжок. 2. Гігієна формування органа зору, постави. Практична робота №8 Тема 8. Методика гігієнічної оцінки шкільних підручників та дитячих книг та іграшок (Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти)</p>	<p>Лекція 10</p> <p>Практична робота №8</p>	<p>6,9,11</p>	<p>Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти</p>	
	<p>Лекція 11-12. Гігієнічна оцінка іграшок, одягу, взуття. Методика гігієнічної оцінки іграшок, одягу, взуття. 1. Роль і задачі лікаря з гігієни дітей та підлітків по контролю за гігієнічним станом іграшок, 2. Контроль дитячого одягу та взуття.</p>	<p>Лекція 11-12</p>	<p>3,9,11</p>	<p>Методичні рекомендації до практичних занять з Гігієни дітей та підлітків в системі корекційної освіти</p>	

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Організаційні принципи гігієни здоров'я дітей та підлітків з порушеннями психофізичного розвитку

Критерії оцінювання та бали: практичні – 5 бал, відвідування лекцій – 2 бали, презентація – 5 балів, самостійна на робота – 3 бали. За модуль 45 балів

Модуль 2. Організація гігієнічних умов здоров'я дітей та підлітків з порушеннями психофізичного розвитку.

Критерії оцінювання та бали: практичні – 5 бал, презентація – 10 балів, самостійна робота – 4 бали. За модуль 47 балів. Контрольна підсумкова робота – 13 балів

Диф. Залік:

Критерії оцінювання відповіді на екзамені (усної, письмової, творчої).

<u>Рівні освітніх балів</u>	<u>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень</u>
<u>0-9</u>	<u>До 10 балів отримує студент, якщо він дав незадовільну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату спеціальної літератури чи взагалі не відповів</u>
<u>10-19</u>	<u>До 20 балів отримує студент, якщо він дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав поверхові знання понятійного апарату і спеціальної літератури</u>
<u>20-29</u>	<u>До 30 балів отримує студент, якщо він у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив їх прикладами з практик</u> <u>поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив їх прикладами з практики</u>
<u>30-40</u>	<u>Максимальну оцінку отримує студент за умови, що дав правильну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату, літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, алежностей та явищ і навів приклади з практики</u>

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна:

1. ДБН В.2.2-4-97. Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів. – К., 1997. – 25 с.
2. ДБН В.2.2-3-97. Будинки та споруди навчальних закладів. – К., 1997. – 39 с.
3. ДСанПін 5.5.6.012-98. Державні санітарні правила і норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей.
4. ДСанПін 5.5.2.008-01. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. К., 2001. 54 с.
5. ДСанПін 5.5.6-009-98. Державні санітарні правила і норми. Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах
6. ДСанПін 5.5.6.138-07. Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей. К., 2007. 24с.

7. Гігієна дітей і підлітків: Підручник / І.І. Даценко, М.Б. Шегедин, Ю.І. Шашков. К.: Медицина, 2006. 304 с.
8. Гігієна дітей і підлітків: Підручник / за ред. проф. В.І.Берзіня/. К.: Асканія, 2008. – 307 с.
9. Гигиена детей и подростков: Учебник. Кучма В.Р. М.: Медицина, 2001. 384 с.
10. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник / І.І.Даценко, Р.Д.Габович. К.: Здоров'я, 2004. 792 с.
- 11.Руководство к лабораторным занятиям по гигиене детей и подростков (под ред. проф. В.И. Берзиня).- Киев. Вища школа, 1989.- 320 с.

Додаткова:

12. Аринчин А.Н., Авхачева Т.В., Гресь Н.А., Слобожанина Е.И. Динамика состояния здоровья детей Беларуси, проживающих в экологически неблагоприятных условиях *Здравоохранение*. 2002. 1. С. 16 - 22.
13. Бацукова Н.Л., Лавинский Х.Х. Основные задачи мониторинга питания в системе профилактики алиментарных нарушений у детей // Материалы международной конференции на тему "Национальная политика здорового питания в Республике Беларусь", 26 - 27 апреля 2001 г. Минск. 2001. С. 33 - 36.
- 14.ГОСТ 20064-93. Доски классные. Общие технические требования.
- 15.ГОСТ 19301.1-94. Мебель детская дошкольная. Функциональные размеры столов.
- 16.ГОСТ 19.301.2-94. Мебель детская дошкольная. Функциональные размеры стульев.
- 17.ГОСТ 16371-93. Мебель школьная. Общие технические условия.
- 18.Методические рекомендации по комплексной оценке состояния здоровья детей и подростков при массовых врачебных осмотрах. М., 1982. 12 с.
- 19.ГОСТ 55994-93. Парты школьные. Типы и функциональные размеры.
- 20.ГОСТ 10115-93. Столы ученические. Типы и функциональные размеры. – К., Госстандарт Украины, 1997.
21. ГОСТ 11016-93. Стулья ученические. Типы и функциональные размеры. – К., Госстандарт Украины, 1997.
22. Калмыков П.Е., Логаткин М.Н. Современные представления о роли составных частей пищи. Л.: Медицина, 1974. 238 с.
23. Критерии адекватного питания /Под ред. М.Н.Логаткина. Ленинград. 1984. 86 с.
24. Клиорин А.И. Ожирение в детском возрасте. Л.: Медицина, 1989. 254 с.
- 25.Лавинский Х.Х., Бацукова Н.Л., Замбрыцкий О.Н., Шпаков А.И. Научные основы метаболической коррекции статуса питания юных спортсменов / Материалы международной научной конференции на тему "*Физическое воспитание и современные проблемы формирования и сохранения здоровья молодежи*", 25 - 27 апреля 2001 г. Гродно. 2001. С. 49 - 54.
- 26.Dietary Reference Values for Food Energy and Nutrients for the United Kindom. Report of the Panel on Dietary Reference Values of the Committee on Medical Aspects of Food Policy. Department of Health, Report on Health and Social Subjects 41, London, HMSO, 1991.
27. Ziemiński S., Buthak - Jachymczyk B., Budzunska-Topolska i dr. Normy żywienia dla ludności w Polsce *Nowa medycyna*. 1998. N 4. S. 1 - 28.
28. Energy and Protein Requirements. Report of a Joint FAO/WHO/UNU Expert Consultation. WHO Techn. Rep. Ser., No 724, Geneva, 1985.
- 29.Lavinsky Ch. Nitrogen balance as a criterion of adequacy nutrition content in low energy diets . *Medycyna mietaboliczna*. 2001. T. 4. 1. S. 21.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: **диференційований залік.**